

**Rapport om overvågning af fugle
i Lille Vildmose, Tofte og
Høstemark skove
2014**

**Flemming Ahlmann
Palle A F Rasmussen
Tscherning Clausen
Anton Thøger Larsen
Thorkild Lund
Hans Christophersen**

Forord

Nærværende rapport er en oversigt over forekomsten af fugle i Lille Vildmose, Tofte og Høstemark Skove i 2014 og følger mønstret fra de forgående år.

Skovholdet har været den samme lille gruppe bestående af Hans Christophersen, Tscherning Clausen, Anton Thøger Larsen, Palle A. F. Rasmussen, Flemming Ahlmann og Thorkild Lund. Desuden har Lars Grøn, Svend Erik Mikkelsen, Kenneth Bach Christensen medvirket i det linjetakseringsprojekt, som KU har iværksat. Overvågernes besøg fremgår af de vedlagte logbøger. I mellemområdet har Palle Rasmussen som i 2014 foretaget nogle meget grundige optællinger med fokus på nataktive fugle, suppleret af mange optællinger og registreringer fra "skovholdene" og andre besøgene. Her foruden er DOFbasen den vigtigste kilde.

Rapporten er som hidtil led i en samarbejdsaftale med DOFs caretakergruppe i Lille Vildmose og indgår ligeledes i den afrapportering til det igangværende LIFE+ projektet i Lille Vildmose, som DOF Nordjylland har forpligtet sig til.

Efter artsgennemgangen findes en logbog over besøgene i Tofte og Høstemark Skove samt skemaer over punkttællingerne i områderne.

Bynkefugl, maj 2014

Foto: WJ

Fotos i denne rapport er taget af Willy Jørgensen (WJ), Dorte og Flemming Sørensen (DFS), Steen Pedersen (SP) og Hans Christophersen (HAC).

Mosehornugle

Foto: DFS

Fuglene i nærværende gennemgang er udvalgte på følgende grundlag:

Ynglefugle på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr 7 (Lille Vildmose).

Trækkende og rastende fugle på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 7.

Ynglefugle på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

Trækkende og rastende fugle på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

DOFs arbejdsgruppe "Projekt truede og sjældne ynglefugle 2013-2017".

Fokusarter af speciel interesse.

Endvidere er næsten alle de bearbejdede arter på Miljøministeriets "Rødliste".

Dertil kommer en række usædvanlige forekomster.

Gennemgang af udvalgt arter

Gråstrubet Lappedykker

Bestanden blev primært optalt i perioden 28/4-5/5 ved kortlægning på delområder i dagtimerne og suppleret med registreringer ved natlytning fra uoverskuelige rørskovsområder. I alt blev der registreret 78 par (67 par nord for Hegnsvej og 11 par syd for Hegnsvej). Desuden 5 par Lillesø og 1 par Portlandmosen (nordlige del), hvorimod arten ikke fandtes ynglende ved Toftesø.

Gråstrubet Lappedykker, april 2014 Foto:WJ

Sorthalset lappedykker

Det vurderes at i alt 9 par ynglede eller forsøgte at yngle i området. Nord for Hegnsvej blev der i tilknytning til hættemågekolonierne flere gange i maj og juni registreret tre par i den vestlige del og tre par i den østlige del, og selv om redestederne ikke kunne lokaliseres, vurderes det, at det drejede sig om etablerede par eller par, som i det mindste har forsøgt at yngle. Desuden sås der i juli et enkelt ungekuld i begge områder. Syd for Hegnsvej blev der registreret tre par i hættemågekolonien i det oversvømmede område vest for Grønvej. Her sås blandt andet to rugende og et ungekuld 10/6.

Lille lappedykker

I alt 17 territorier registreret. Fordelingen var 15 par nord for Hegnsvej (9 østlige del, 6 par vestlige del) og to par syd for Hegnsvej. I

eftersommeren blev der talt op til 85 ex. (25/8) nord for Hegnsvej; formentlig overvejende lokale ynglefugle og deres afkom. I øvrigt ingen indikation på yngleforekomst i Lillesø, Toftesø og Portlandmosen.

Skarv

Optællingen af skarvreder i kolonien ved Tofte Sø foregik 7/5, hvor Jacob Skriver, Thorkild Lund, Willy Jørgensen og Tscherning Clausen deltog. Med et fald i antallet på omkring 150 i forhold til sidste år, blev resultatet 730 reder. Kolonien trækker sig fortsat længere væk fra søen og ud i de små birketræer nær højmosen. Faldet sker på trods af, at den danske og nordjyske skarvbestand efter tilbagegang i en række år, nu atter er i fremgang.

Rørdrum, juni 2014 Foto: WJ

Rørdrum

I alt 29-38 pakkende hanner blev kortlagt. Fordelingen var 17-24 nord for Hegnsvej og 12-14 syd for Hegnsvej; heraf hele 5 sikre territorier i sumpområdet øst for Grønvej. Derudover er der registreret følgende pakkende: Lillesø 1 (hørt tre gange), Toftesø 1 (hørt tre gange), Toftefennerne 1 (hørt tre gange) og Portlandmosen, nordlige del 0-1 (hørt to gange). Første pakkende blev hørt allerede 21/2 og sidste hørtes 20/6, og inden for denne periode blev der gennemført 14 kortlægninger omkring solopgang eller solnedgang. Det største antal på en enkelt

kortlægning var 28/4 med 28 paukende (16 nord for Hegnsvej, 11 syd for Hegnsvej, 1 Toftesø). Derudover er der i yderligere fem tilfælde kortlagt over 20 paukende på en enkelt kortlægning; blandt andet så sent som 2/6 med 26 paukende. Årets bestand kan sammenlignes med 18-21 paukende i 2012 og 22-29 paukende i 2013, og den fortsatte bestandsfremgang kunne antyde, at områdets potentiale for arten formentlig endnu ikke udnyttet fuldt ud.

Sølvhejre og Silkehejre

Førstnævnte er set på tre datoer i foråret: 10/4, 16/5 og 26/5. Silkehejre er set 6/9.

Sort Stork

Ingen iagttagelser.

Hvid Stork

To observationer af overflyvende fugle: 22/3 1 og 30/4 1 N sammen med en Rød Glente. Desuden kan det nævnes, at en flok på 13 fugle rastede 25-26/5 ved Kærsholm lige uden for området.

Skkestork, august 2014 Foto: WJ

Skkestork

De seneste år har der lejlighedsvis været Skkestork på kortvarigt besøg i Lille Vildmose. I 2014 er billedet et ganske andet. Den første Skkestork blev observeret 7/6, hvorefter antallet steg jævnt hen over sommeren kulminerende med 17 fugle 19/8. De sidste syv blev set 4/10. Der har været tale om både gamle og unge fugle. Nogle heraf har

været farveringmærkede, hvilket har vist, at fuglene stammer fra ynglekolonierne på Vår Holm i Limfjorden.

Sangsvane

De største antal ses i januar med 7/1 412 og 12/1 min. 500 rastende/fouragerende. De fleste er trukket bort ved udgangen af marts. Arten yngede heller ikke i området i år. Men et par forsøgte muligvis at etablere sig ultimo april i en af de østlige gravebaner nord for Hegnsvej. Parret var imidlertid i hyppig konflikt med et etableret knopsvanepar, og parret forsvandt efter kort tid fra gravebanen.

Fra begyndelsen af november ses der igen større antal Sangsvaner, som 19/12 kulminerer med omkring 1250 fugle.

Sædgås

Forekomsten i Lille Vildmose følger det sædvanlige mønster. De første gæs dukker op sidst i oktober, antallet stiger jævnt i løbet af november for de næste måneder at ligge på omkring 1000 fugle. I løbet af februar stiger antallet på ny (1460 17/2). Omkring månedsskiftet februar/marts forlader så godt som alle sædgæs området, såfremt der ikke er strengt vintervej. I perioder med sne og frost trækker hovedparten af Lille Vildmose-fuglene til Nørreådalen, i luftlinje 60 km fra mosen. I samarbejde med Institut for Bioscience har hollandske forskere indfanget 49 Sædgæs i Lille Vildmose i november og forsynet dem med farvehalsringe, heraf fire udstyret med GPS-sendere. Hen over vinteren er mange af dem blevet aflæst i mosen såvel som på andre rasteadsder nogle så langt væk som Holland, og der foreligger således mange overraskende oplysninger om gæssenes udveksling mellem de forskellige rasteadsder. Det ligger uden for denne rapport's rammer at gå i detaljer om projektet, men det vil helt sikkert blive fulgt med megen interesse i årene fremover, ikke mindst i Lille Vildmose

Rustand, Bram og Grågås, april 2014 - HAC

Blisgås

Forår og efterår ses arten i stadig stigende antal i Lille Vildmose. I årets første måneder ses op til 160 7/3. De sidste ses 15/4. I årets sidste måneder dukker de første op 2/10 og største antal ses 26/10 46.

Grågås

I første halvdel af januar ses der mange, 11/1 780. En kuldeperiode med sne gjorde at de fleste Grågæs forsvandt indtil medio februar. Herefter er forårets største antal mellem 800-1000.

Bestanden er ikke forsøgt optalt i år, og der er heller ikke foretaget en målrettet optælling af ungekuld. Første ungekuld er i øvrigt set allerede 7/4.

Atlingand, april 2014 Foto: WJ

Atlingand

Der er set Atlingænder fra 24/3-1/9. Flest den 26/2 12 og 27/5 10. Der har været set op til 5 par, men kun et ungekuld på to 15/7.

Knarand

Ses næsten hele året fra 7/1-2/12, flest 24/3 med 25. Der er blot registreret et ungekuld 15/6 1 hun med 9 ællinger. I årets sidste måneder ses der en del, bl.a. 28/11 med 28.

Krikand

Et enkelt par har ynglet i år. 5/8 ses et par med en unge i Mellemområdet nord for Hegnsvej. Men arten optræder talrigt det meste af året. I foråret ses op til 480 og sidst på året ses det største antal med 29/11 1500.

Øvrige andefugle

Gråand, Skeand, Taffeland og Troldand yngede alle med sikkerhed i området, men er heller ikke i år forsøgt optalt ved kortlægning. Der kan derfor heller ikke i år vises en samlet bestandsopgørelse for disse arter, men for de fåtallige arter kan nævnes, at der i naturgenopretningsområdet blev registreret følgende antal ungekuld: Skeand 3, Taffeland 7 og Troldand 3. Desuden blev der ved Lillesø registreret to ungekuld af Troldand.

Hvæpsevåge

Spredte iagttagelser fra medio maj til primo september. Der er mod sædvane ikke set territoriehævdende Hvæpsevåge nogen steder i området i år.

Rød Glente

Fra primo marts til primo december er der spredte iagttagelser, for det meste af trækkende/overflyvende fugle. Arten er i forbindelse med Atlas III – projektet for første gang registreret ynglende i det sydøstlige Himmerland.

Havørn

Havørne kan ses hele året i området. Der er primært tale om yngleparret i Tofte Skov,

deres tre unger fra 2013 og trækkende eller omstrejfende ungfugle.

I foråret var der et par dage med store antal dels ved Tofte Sø dels i Mellemområdet kulminerende den 24/3 med 10 ørne, 1 ad. + 9 ungfugle. Forekomsten i denne periode skal sikkert ses i sammenhæng med et stort fiskeri af Stenbider. Disse renses, inden bådene når havn (primært Hals) og fiskeaffaldet er en meget koncentreret fødekilde (oplysning fra lokale fiskere).

I marts måned kunne vi begynde at følge de ynglende Havørne i Tofte Skov, idet reden kunne ses fra fugleskjulet ved Tofte Sø, men i begyndelsen af april fik vi en fornemmelse af, at noget var galt. Begge de gamle ørne kunne ses i skarvkolonien.

9/4 blev der så fundet en død Havørn i skovbunden på nordsiden af Tofte Bakke. Der var øjensynligt meget hurtigt komme en ny mage til. I begyndelsen blev de ofte set sidde ved eller på reden, men det nyetablerede par opgav at yngle. Den døde ørn blev sendt til obduktion, men dødsårsagen kunne ikke fastslås.

Rørhøg

Bestanden var på helt samme niveau som sidste år med 11 sikre par og 2 mulige par. Fordelingen var 6-7 par nord for Hegnsvej og 5-6 par syd for Hegnsvej; heraf 2 par øst for Grønvej. Desuden som sidste år 1 par Lillesø, 1 par Tofteø, 1 par Toftefemnerne og 1 par sydlige del af Portlandmosen. Ynglesuccessen var formentlig ret ringe, idet der kun er oplysninger om 2-3 kuld udflyjende unger. Der er dog ikke foretaget målrettet registrering af ynglesuccessen, og flere ungekuld kan eventuelt være overset. Sæsonen har også været ringe på andre nordjyske ynglepladser.

Steppehøg

Tre jagttagelser. En adult han 9/4 samt to 2K/hunner på datoerne 15/5 og 28/9.

Kongeørn F7y, D

Igen i år havde Lille Vildmoses Kongeørne ynglesucces, idet både parret i Høstemark Skov og i Tofte Skov hver fik en unge på vingerne.

Høstemarkparret skifter mellem to reder med en indbyrdes afstand på 80 meter. I 2014 var det den vestligste rede, som blev taget i brug, hvilket blev konstateret første gang den 8/2, hvor der var friske kviste på reddekanten. Reden blev besøgt på ny den 21/5. Der var meget kalksprøjt på reden, men ingen unge at se. Ved næste besøg ved reden 15/6 fik vi dog et glimt af en stor unge, inden den smed sig ned i reden. Først 22/6 var den fotogen og var så udvokset, at den var parat til at forlade reden når som helst. Da Jan Tøttrup var inde og samle bytterester 10/7, overværede han en af forældrefuglene komme med en stor fasankylling til ungen, der opholdt sig under kronetaget. 24/7 blev den for første gang set flyve over skoven.

Kongeørn, april 2014 Foto: WJ

I Tofte Skov kunne vi ved første besøg ved sidste års redested 25/5 konstatere, at reden ikke var udbedret og gjort klar til en ny ynglesæson. Vores observationer i foråret havde ellers forviset os om, at de var i gang med at yngle samme sted som i 2013. Vi kendte imidlertid til en ufærdig rede omkring 120 m længere mod nord i skoven og gik derhen. Her blev vi beroliget, idet vi straks kunne se, at reden var blevet bygget meget

større, og at vi kunne høre, at der var mindst en unge i reden. Ved det næste besøg 18/6 så vi, at der var en unge i reden. 10/7 var vi igen ved redestedet og kunne konstatere, at ungen stadig var i reden. Ved sidstnævnte besøg kunne vi se, at den ikke er helt så langt fremme i udvikling, som sidste års unge var ved samme tid. 8/8 var der indsamling af byttedyr ved redestedet, og her blev ungen hverken set eller hørt. Først 27/9 ses ungen fra Toftesø flyvende over Tofte Bøge. Resten af året er der kun få men jævnlige iagttagelser af kongeørneungen. Den ses også i området i begyndelsen af det nye år.

Ud over de lokale ørne er området blevet besøgt af en række gæstende fugle. Følgende falder dog givet indenfor denne kategori, 7/4 1 ca. 5K mosens nordlige del, 9/6 1 4K Tofte Skov og 14/8 1 ca. 3K Tofte Skov. Vi har stadig ingen viden om, hvor de nordjyske unger forsvinder hen, men der er i 2014 betydeligt flere spredte iagttagelser af arten i Nordjylland end de senere år (Nordjyllands Fugle).

Kongeørn 1K, oktober 2014 Foto: WJ

Duehøg

Ingen tegn på ynglende Duehøge i hverken Høstemark eller Tofte Skov, I februar blev der fundet en død ad. han i Tofte Skov, som blev sendt til undersøgelse hos DTU. Den efterfølgende rapport viste ikke tegn på fysisk skade eller forgiftning, men spiserøret var tæt besat med en

bakteriebelægning, som pegede på infektion og sult. Fra marts og april er der nogle iagttagelser af adulte og 2K Duehøge især omkring Høstemark Skov og Portlandsmosen.

Lærkefalk

Der er set Lærkefalke i perioden 30/4-15/9. Observationer er især fra Portlandsmosen, området nord for Hegnsvej og over Høstemark Skov. Der er ingen antydning af, at der har været ynglende fugle eller yngleforsøg i området.

Vandrefalk 1K ringmærket Foto: SP

Vandrefalk

Der er set Vandrefalke fra 2/2-31/12, og der er især mange iagttagelser i april og september til december. Det har dog givet i høj grad været de samme fugle, der er rapporteret gentagne gange og den samlede forekomst er givet mere sparsom end tidligere år. Ikke muligt at afgøre hvor mange individer der er tale om, men flere af fugle opholder sig sikkert i længere perioder, især vinter og efterår. Således opholdt en ung Vandrefalk sig i Mellemområdet i en stor del af efteråret. Fuglen var ringmærket i Øster Stenungsund nord for Göteborg.

Vagtel

I alt fire territoriehævdende hanner blev registreret i perioden 1/6-11/7; alle øst for

Grønvej. Max. på en enkelt lytning var tre ex. 1/6.

Plettet Rørvagtel

I alt min. 8 territoriehævdende hanner blev kortlagt i perioden 20/4-16/7. Fordelingen var fire i området mellem Grønvej og Ny Høstemarksvej og fire i området øst for Grønvej, som alle blev registreret regelmæssigt i ovennævnte periode. Desuden blev der hørt en enkelt territoriehævdende han i området nord for Hegnsvej (østlige del) 28/4, men ikke efterfølgende til trods for flere lytninger i området. Største antal hørte fugle på en enkelt lytning var i øvrigt 8 ex. både 26/5 og 14/6.

Dværgrørvagtel

En territoriehævdende han blev hørt regelmæssigt i sumpområdet øst for Grønvej i perioden 26.5-18.6. Dermed er arten registreret territoriehævdende i naturgenopretningsområdet for tredje gang, idet en fugl ligeledes blev hørt i området 25/6-1/7 2011 og 29/6-11/7 2013. Det kunne være nærliggende at antage, at det i alle tilfælde har drejet sig om samme tilbagevendende individ. Der foreligger nu 9 godkendte fund af arten fra Nordjylland og 16 fra Danmark.

Vandrikse

I alt 103 territorier registreret på baggrund af adskillige natlytninger mellem ultimo marts og medio juni. Fordelingen var 59 nord for Hegnsvej og 44 syd for Hegnsvej; heraf 14 i sumpområdet øst for Grønvej. De største antal gyppende hørt på enkelt natlytning var 26/5 73 og 2/6 93. Derudover er der registreret mindst 18 gyppende i Portlandmosen og 5 ved Lillesø.

Grønbenet Rørhøne

I alt 15 territorier kortlagt. Fordeling var 11 nord for Hegnsvej og 3 syd for Hegnsvej; heraf et territorie øst for Grønvej. Dermed en

kortlagt bestand på niveau med 2013 (14 territorier), og således stadig betydelig lavere end i 2012 (28 territorier).

Trane

Arten iagttages i området i perioden 18/2 til 16/11. Som de to foregående år blev der registreret 4 etablerede par i naturgenopretningsområdet, som vurderet ud fra registreret adfærd alle fik påbegyndt rugning. Fordelingen var to par nord for Hegnsvej (et i vestlige del og et i østlige del), et par syd for Hegnsvej i sumpområdet mellem Ny Høstemarksvej og Grønvej og et par i sumpområdet øst for Grønvej, hvilket er første år med ynglepar i dette område. Mindst tre af parrene fik klækket unger, men kun to kuld (2+1) blev flyvefærdige.

Derudover blev der registreret et etableret par ved Toftefenerne og et etableret par i den sydlige del af Portlandmosen. Registreret adfærd for disse to par antyder ligeledes påbegyndt rugning, men også at begge par formentlig opgav inden der blev klækket unger.

Udover ynglefuglene har et anseeligt antal fugle besøgt området, ikke mindst i efteråret. I foråret er op til 14 fugle set samtidigt, mens den største tælling i efteråret er 11/10 48 fugle i mellemområdet. En ringmærket fugl blev også aflæst i området. Den var mærket i Mecklenburg-Vorpommern i Tyskland i 2013.

Trane, ringmærket, august 2014 Foto: DFS

Stytløber

Efter artens yngleforsøg i 2012 og ynglesucces i 2013 var der store forventninger til 2014, men ikke en eneste Stytløber bliver observeret i området eller i Nordjylland i øvrigt.

Klyde

Ynglede heller ikke i området i år. Arten blev set regelmæssigt i området allerede fra 23/2 og indtil 22/6 med max. 6 ex. 5/5, men helt uden indikation på yngleforekomst.

Lille Præstekrave

Et par kan have forsøgt at yngle i området, idet et par sås i parringsspil 17/5 i det vestlige område nord for Hegnsvej. Efterfølgende foreligger der dog ikke observationer af yngleadfærd fra området. 12/7 sås to ungfugle sammen ved de nordlige græsningsfener, men disse kan være tiltrækkende.

Brushane

Meget store forekomster under trækket i forhold til, hvad der tidligere er set. Således fra foråret blandt andet 28/4 140 og 6/5 160. Fra efteråret 1/9 240 og 9/9 850.

Stor Regnspej

I Tofte Skov området er der registreret Stor Regnspej i Tofte Mose og Nordmosen. Vi har ikke længere en udsigtspost, hvorfra spejverne på Tofte Mose kan overvåges. *Et nyt fugletårn på Tofte Bakke står højt på vores ønskeseddel.*

Arten ynglede ikke i naturgenopretningsområdet, hvorimod et sikkert par fandtes i Høstemark Mose og ligeledes et sikkert par ved Birkesø (Langelinie). Desuden blev der 8/5 registreret en territoriehævdende fugl over den sydlige del af Portlandmosen. Efterfølgende fandtes der dog ikke indikation på yngleforekomst her.

Det er vor fornemmelse, at bestanden er gået tilbage.

Tinksmed

Ingen tegn på ynglefugle i området, men både forår og efterår ses større antal. Nævnes kan 6/5 195 og 11/7 80.

Øvrige vadefugle

Strandskade, Stor Præstekrave, Vibe, Rødben og Dobbeltbekkasin ynglede med sikkerhed i området, men bestandene er heller ikke i år forsøgt optalt ved kortlægning.

Hættemåge

I alt 2135 par blev optalt primo-ultimo maj (1365 par nord for Hegnsvej og 770 par syd for Hegnsvej). Kolonierne nord for Hegnsvej var fordelt med 404 par (390+14) i det nordlige vandområde, 208 par (27+39+142) i den vestlige del og 753 par (3+750) i den østlige del. Syd for Hegnsvej fandtes en mindre koloni på 30 par centralt i sumpområdet mellem Grønvej og Ny Høstemarksvej samt en større koloni på 740 par, som var etableret i det oversvømmede område vest for Grønvej. Den ret betydelige bestandsfremgang i forhold til de foregående år skyldes primært etableringen af kolonien i det oversvømmede område vest for Grønvej, hvor der ikke tidligere har været koloni. Ynglesuccessen må skønnes som god i 2014, idet der blev registreret et betydeligt antal flyvedygtige unger i alle koloniområder.

Hvidvinget terne, maj 2014 Foto. DFS

Hvidvinget Terne

I maj oplevede vi i Danmark en massiv invasion af Hvidvinget terne. Invasionen kunne ses over det meste af landet, men især i Syd- og Sydøstdanmark. I Lille Vildmose blev de første set om aftenen 16/5. Dagen efter blev der set mindst 677 af denne smukke og elegante fugl – det største registrerede antal i landet. Ternerne kom fra SØ og "faldt" nærmest ud af himlen, hvorefter de typisk fouragerede omkring Mellemområdetets hættemågekolonier inden de igen tog højde og forsvandt mod NV. Også i de følgende dage blev der set Hvidvinget Terne i området, og de allersidste blev set 22/5. I Nordjylland blev der udover Lille Vildmose især set en del i Vejlerne og i Råbjerg området syd for Skagen. Forekomsten tilskrives sandsynligvis meget dårligt vejr med oversvømmelser i artens primære yngleområde, specielt i SØ-Europa.

Huldue

Ses og høres i Høstemark Skov med op til 4 syngende fugle bl.a. 8+15/6. I Tofte Skov vurderes bestanden til at være stabil med 10-12 par. Der er registreret flest den 18/4 og 10/5 med hhv. 7 og 8 fugle. De fleste er truffet i Østerskov og på Tofte Bakke, men der mangler optællinger i Bønderskov og Vesterskov.

Natugle

På natlyt i Høstemark Skov 11/3 blev der hørt 7 hanner + 5 hunner, og i Tofte Skov 13/3 blev der hørt 3 hanner, 1 hun samt set yderligere 2 ugle. I Mellemområdet blev der 16/5 hørt 1 i Portlandsmosen og 2-3 i Porsemosen, 26/5 3 i Portlandsmosen, 2 i Porsemosen og 1 i Høstemark Skov. Der er registreret kaldende ungfugle 26/6 1 i Portlandsmosen og 2 i Tofte Skov ved Skelhuset. Desuden høres der fra Toftehuset

5 Natugler 6/9, hanner og hunner, i Vesterskov.

Skovhornugle

Arten er set 25/3 i Tofte Skov samt 5/5, hvor der blev fundet en Skovhornugle ynglende i en tidligere kragerede i Bøndernes Egeskov. Den ruger fortsat 10/5, men senere blev reden, uvist af hvilken grund, forladt.

Mosehornugle

Der er seks observationer mellem 21/1 og 15/5. Alle enlige fugle. Ingen fund i andet halvår, hvilket svarer til en ringe forekomst i det øvrige Nordjylland.

Natravn

Hørt på fire datoer mellem 13/6 og 27/6 lidt syd for Kragelundsporten, Tofte Skov.

Sortspætte

Har ynglet med to par i Tofte Skov. Der er set/hørt Sortspætter på 7 datoer mellem 7/3-6/9, flest 10/6 med fire i områder nær og nord for Kragelundsvej, heraf én ungfugl. Det andet ynglefund er i en bøgebevoksning på Tofte Bakke. I Høstemark Skov blev en han set og hørt ved fodergrøften den 29/5. Siden forgæves eftersøgt.

Grønspætte

Der er hørt/set Grønspætte i Tofte Skov fra 1/4 til 22/11, dog ingen sikre yngleforekomster. Arten er hørt/set på Tofte Bakke, i Bøndernes Egeskov og Østerskov samt ved Tofte Sø.

Vendehals

Der er set/hørt Vendehals på 8 datoer mellem 5/5 og 27/6 på Tofte Bakke, i Østgabet og i et område mellem Kragelundsvej og Ny Toftesøvej. I Østgabet, hvor den ynglede sidste år, blev der i samme redehul set en voksen fodre unge(r).

Skægmejse

Første år med sikker yngleforekomst af arten

i naturgenopretningsområdet. På baggrund af stedfaste par i april-maj vurderes det, at mindst fire par ynglede i rørskovene på østsiden af Ny Høstemarksvej (to par nord for Hegnsvej og to par syd for Hegnsvej). I samme område sås mindst tre forskellige ungfugleflokke medio juni-medio juli.

Hedelærke

Der er i maj og juni måneder truffet syngende Hedelærker i Østgabet samt ved Kragelundsmarken og Kragelundsporten. I Høstemark er arten registreret syngende mellem anden og tredje rimme 22/6. Desuden en observation 15/4 i Mellemområdet.

Gul Vipstjert

Arten er mærkeligt nok en sjælden ynglefugl i området og blev ikke fundet ynglende i år. I 2013 ynglede et par.

Sydlig Blåhals

Mange iagttagelser af Sydlig Blåhals fra den første 30/3 og indtil den sidste 30/6. I alt blev der i perioden 30/3-10/6 registreret 7 forskellige syngende hanner i området. Fordelingen var fire langs med Ny Høstemarksvej (en nord for Hegnsvej og tre syd for Hegnsvej), en Hegnsvej (vestlige del øst for Grønvej) og to øst for Grønvej (nordlige del). Desuden sås 30/6 2 hunner ved Grønvej. Der var i øvrigt ingen sikre ynglebeviser, idet der ikke er oplysninger om ungefodring eller udfløjne unger. Det kan desuden bemærkes, at flere af sangterritorierne er fastslået i forbindelse med natlytning; blandt andet hørtes 22/4 hele 6 meget aktivt syngende om natten.

Drosselrørsanger

Arten høres i mosens nordvestlige hjørne 22/5. Efterfølgende høres to forskellige ved gravebanerne umiddelbart nord for Hegnsvej i perioden 26/5 – 14/6. Herefter høres kun en enkelt frem til 22/6. Det er uvist, om den

tidlige fugl er en anden end de to ved Hegnsvej. Der bliver ikke registreret indikation på yngleforsøg, hvorfor det givetvis har drejet sig om hanner på forlænget træk. Arten er i øvrigt kun tidligere registreret i Lille Vildmose-området i 1972 og 1990, hvor det begge gange drejede sig om syngende hanner i Portlandmosen.

Lille Fluesnapper

Én iagttagelse fra Tofte skov, idet en syngende høres 18/6 i Vesterskov nær Foderpladsvej, hørt fra Hurupvej og dokumenteret ved optagelse af sangen på en diktafon.

Sortstrubet Bynkefugl

To par har ynglet succesfuldt i Tofte Skov. 16/5 blev der i Østgabet set et par fodre min. 2 unger. Parret blev set igen en måned senere og var muligvis i gang med andet kuld. I Sandhusområdet blev der 23/8 set en familieflok. 3/4 blev der set en syngende han i Mellemområdet.

Rødrygget Tornskade

Der er set Rødrygget Tornskade i Tofte Skov, Portlandmosen og Mellemområdet i perioden 17/5-6/9. I Tofte Skov er der tale om min. 20 par, men antallet af succesfulde ynglepar er ukendt. I Høstemark Skov mindst 4 par. I Mellemområdet og Portlandmosen er der en del registreringer, hvoraf to succesfulde ynglepar.

Stor Tornskade

Arten er i første halvår registreret fra 2/2 til 12/4. I Mellemområdet og Portlandmosen er tale om nogle få fugle og ved Tofte Sø vel blot en enkelt.

I andet halvår ses arten fra 29/9-31/12. De fleste ses i Portlandmosen og Mellemområdet med max. 3-4 ex. Desuden en enkelt observation i Tofte Skov.

Stor tornskade, november 2014 Foto: DFS

Pirol

Der er hørt/set Pirol fra 26/5-26/6. De fleste observationer er gjort fra Brandtårnet ved Hegnsvej/Ny Høstemarkvej, hvor en syngende fugl er hørt i Portlandmosen umiddelbart vest for tårnet. Det er tredje år i træk med Pirol i dette område, men ingen unger eller mager er observerede.

Hvidsisken

Der er set Hvidsisken 4/1 ved Hegnsvej/Møllesøvej, 26/1 og 21/2 i Birkesø ved grusvejen ud mod Tofte Sø samt 23/2 nær parkeringspladsen ved Tofte Sø. Hvorvidt der er tale om samme fugl, kan der kun gisnes om. Ingen fund i andet halvår, hverken i dette område eller i det øvrige Nordjylland.

Dværgfalk, april 2014 Foto: WJ